

Příslib světového míru

Prohlášení Světového domu spravedlnosti

V říjnu 1985

Národům světa:

Velký, trvalý mír, k němuž po staletí tíhla srdce lidí dobré vůle, jehož vizi po nespočet generací opěvovali básníci a předvíдали věštci, a jehož příchod po věky slibovala všechna svatá písma, je nyní konečně reálnou šancí dosažitelnou pro všechny národy. Poprvé v historii se stala tato planeta se všemi svými různými národy pro každého jednotlivce přehlednou. Světový mír je nejen možný, ale pro další vývoj na této planetě dokonce nezbytný. Je to - v souladu se slovy jednoho z velkých myslitelů - další stupeň evoluce této planety neboli „planetizace lidstva“.

Všichni, kteří obývají tuto planetu, stojí nyní před volbou dosažení tohoto míru buď po překonání nepředstavitelných hrůz tvrdohlavým setrváváním na archaických modelech lidského jednání, anebo zda tohoto míru bude dosaženo jednáním ve snaze o konzultativní přístup. V tomto kritickém období, kdy ožehavé problémy doléhající na národy se stávají společnou záležitostí celého světa, by bylo nesvědomitě a nezodpovědně zmeškat a nezmírnit vzrůstající chaos a svár.

Na počátku tohoto století dochází díky iniciativám k příznivým aspektům na cestě k uspořádání světa a sice zřízením Společnosti národů, které po druhé světové válce následoval již v daleko širším měřítku propracovaný vznik Organizace spojených národů (OSN); většina národů po druhé světové válce dosáhla nezávislosti a proces vzniku národů se tak přiblížil svému ukončení. Novými vztahy mezi národy dochází ke spolupráci nově vzniklých národů se svými zkušenějšími partnery na projektech společného zájmu. Důsledně vzrůstá spolupráce mezi dosud izolovanými a antagonisticky smýšlejícími národy a skupinami v mezinárodním podnikání, ale i v oblastech vědeckých, vzdělávacích, legislativních, ekonomických a kultury, kde vzniká mnoho nových projektů. V posledních desetiletích rovněž bezprecedentně vzrostl počet mezinárodních humanitárních organizací. Značně se rozšířilo hnutí žen a mládeže vyzývající k ukončení všech válek. Jako důsledek těchto změn zcela spontánně vznikají občanské aktivity, které hledají porozumění hlavně pomocí osobních kontaktů a komunikace.

Díky nevídanému vědeckému a technologickému rozvoji v tomto požehnaném století byl nejen předznamenán kvalitativně nový, neobvyklý, společenský vývoj této planety, ale zároveň i nalezeny prostředky k praktickému řešení problémů lidstva. Tím jsou dány k dispozici správné prostředky k řízení života v celé různorodosti sjednoceného světa. Dosud však existují nepřekonané bariéry. Pochybnosti, nedorozumění, předsudky, podezírání a úzkoprsé sobecké zájmy brzdí pozitivní vývoj vztahů mezi národy a lidmi.

Z hloubi niterných a mravních pohnutek považujeme za svoji povinnost připomenout v tomto vhodném okamžiku hluboce jasnozřivé poselství, kterým Bahá'u'lláh, zakladatel Bahá'í víry, jíž jsme stoupenci, obeslal před více než sto lety vládce a panovníky lidstva.

„Zoufalství věje ze všech stran a svár odděluje a denně větší měrou sužuje lidstvo“, psal tehdy Bahá'u'lláh. „Mračna hrozivých křečí a chaosu zakrývající obzor jsou zřejmá, svědčíce o žalostné nedostatečnosti stávajícího uspořádání světa.“ Tento prorocký soud se stále výrazněji odráží ve zkušenostech a životě lidstva. Chyby dosavadního uspořádání světa jsou prokazovány v neschopnosti suverénních států, jež jsou částí Organizace spojených národů, v rámci které nemohou zabránit válkám, odvrátit hrozbu zhroutení se mezinárodního ekonomického systému, zastavit vlnu anarchie a mezinárodního

terorismu, ukončit značné utrpení, které z těchto a dalších hrozeb pro stále narůstající řady lidí vyplývá. Mnoho jedinců podleho názoru, že agrese a konflikt, které jsou tak charakteristické pro naše společenské, ekonomické a náboženské systémy, patří k podstatě lidské povahy a jsou proto nevykořenitelné.

Setrvávající na tomto hledisku dochází k rozkolnému protikladu v řešení lidských záležitostí. Na jedné straně zástupci všech národů prohlašují nejen svoji připravenost, ale i tužbu po trvalém míru a souladu, touhu zbavit lidi mučivých představ, které se staly nevitnou součástí každodenního života. Na druhé straně se nekriticky podporuje tvrzení, že člověk je svojí podstatou nenapravitelně sobecký a agresivní a takto je neschopen vybudovat společenský systém, který by byl zároveň pokrokový a mírový, dynamický a harmonický, systém, dávající volné pole působnosti individuální tvořivosti a iniciativě, avšak zároveň tíhnoucí ke vzájemné spolupráci a výměně.

Tento základní protiklad, který zabraňuje dosažení tolik potřebného světového míru, vyžaduje zásadní přehodnocení předpokladu, ve kterém spočívá historické dilema lidstva. Při zhodnocení bez osobní zaujatosti a vášně vyjde jasně najevo, že takové chování je na hony vzdálené od pravdivé výpovědi o skutečných kvalitách člověka a podává zkreslenou představu lidské bytosti. S tímto přesvědčením budou lidé schopni uvést do pohybu konstruktivní společenské síly, neboť tyto jsou součástí lidské podstaty a mohou povzbudit harmonii a spolupráci namísto válek a nesvárů.

Souhlasit s tímto názorem neznamená odmítnout minulost lidstva, ale pochopit ji. Bahá'í víra považuje současný zmatek a tíživé okolnosti pro lidstvo ve světě za přirozenou fázi organického procesu, který musí konečně a nezvratně vyústit ve sjednocení všech ras a národů v jednotném společenství, jehož ohraničením bude rozloha naší planety. Lidstvo, ve své zřetelné organické jednotě, prošlo vývojovými fázemi, které obdobně jako u jednotlivce můžeme nazývat dětstvím a mládím, prošlo bouřlivou periodou rané dospělosti, jež právě vrcholí a stojí před vstupem do věku dlouho očekávané zralosti.

Upřímné doznání, že předsudky, války a vykořisťování byly pouze dětskými nemocemi, kterými lidstvo prošlo ve svém dosavadním dlouhém historickém vývoji, a že současně prožívá nezbytný rozvrat, jsou zároveň signály ohlašující příchod věku zralosti, které nepovažujeme za důvod k zoufalství, ale za předstupeň k zahájení všelidského úsilí o světový mír. Že takový podnik je možný, že nezbytné konstruktivní síly existují, že sjednocující společenské struktury je možno vybudovat, to jsou hlavní témata, která Vám předkládáme k posouzení.

Ač následující léta mohou přinést ještě řadu utrpení a strastí, ač následující okolnosti mohou působit chmurným dojmem, Bahá'í společenství věří, že lidstvo může přistoupit k této nejvyšší zkoušce s důvěrou v její konečné výsledky. Násilné změny, k nimž se v současné době lidstvo žene, zdaleka neohlašují konec civilizace, ale spíše slouží k tomu, odhalit „možnosti potencionálně přítomné v člověku“ k „naplnění jedinečného smyslu existence člověka na této planetě v jeho vrozené vznešenosti“.

I.

Nadání, především však schopnost tvůrčího myšlení, která odlišují člověka od ostatních projevů a forem života, jsou shrnuty pod pojmem lidského ducha. Tato nadání dala lidstvu možnost rozvíjet kulturu a vybudovat materiálně prosperující civilizace. Nicméně tento fakt sám o sobě nikdy plně neuspokojoval onu esenciální lidskou podstatu, kterou nazýváme lidským duchem, neboť tato podstata vždy tíhla k transcenci, vždy pronikala za hranice viditelného světa ve snaze přiblížit se pochopení

oné neznámé a neuchopitelné podstaty podstat, oné poslední pravdě, jejíž jméno je Bůh. Náboženská učení, přinášená lidstvu jako planoucí pochodně pro jeho duševní vývoj, tvořila hlavní spojení mezi lidstvem a onou poslední pravdou, probudila a vytříbila lidskou schopnost dosáhnout duchovního i společenského pokroku.

Žádný vážný pokus o uspořádání lidských záležitostí, o dosažení světového míru, nemůže ignorovat náboženské myšlení, které ve svém vývoji a praktikách představuje velmi podstatnou část historie lidstva. Jeden z význačných historiků označil náboženství jako „školu lidskosti“. Je nepopíratelné, že zneužití náboženství přispělo k řadě svárů a nepokojů jak mezi jednotlivci, tak i v celospolečenském měřítku. Nicméně žádný upřímně smýšlející pozorovatel nemůže upřít výrazný vliv náboženského myšlení na vývoj a formování vitálních civilizačních funkcí, zvláště pak přímé spolupůsobení při formulování právních a etických principů, jenž mnohokrát poukázalo na jejich nenahraditelnost pro společenské zřízení.

„Náboženská víra má nejvíce prostředků a předpokladů k založení celosvětového řádu poskytujícího mírové a spokojené spolužití všech jeho obyvatel,“ psal Bahá'u'lláh ve své úvaze o náboženství, jako síle společenského a sociálního pokroku. „Nečestnost, nespravedlnost, konec míru a pokoje, chaos a nesváry provázejí zastínění věčného světla víry,“ říká ve svém komentáři k obdobím náboženského temna a korupce v církvi i společnosti. Dále pak vyplývá z Bahá'í učení k upřesnění všech aspektů a důsledků takových období: „... v takových podmínkách se pak nejzřetelněji projevuje zvrácenost lidské povahy, ponižující lidské chování, korupce, rozklad a degradace správních institucí. Lidský charakter pozbývá své důstojnosti, důvěra je otřesena, disciplína uvolněna, hlas svědomí umlčen, slušnost a mravnost zapomenuty, smysl pro povinnost, solidarita, vzájemné pochopení a loajalita rozmetány, zatímco mírnost, radost a naděje postupně mizí.“

A pokud už k takovému paralyzujícímu stavu dojde, pak se musí lidstvo obrátit k sobě a do sebe, ke své vlastní nedbalosti, odhalit falešné hlasy, jimž naslouchalo, odhalit zdroj nedorozumění a sváru, které byly zasety ve jménu náboženské víry. Ti, kdož slepě a sobecky, ve jménu svých výlučných dogmat uctívají chybné a konfliktní interpretace slov proroků, nesou plnou odpovědnost za tento svár - svár vytvářející umělou bariéru mezi vírou a rozumem, mezi vědou a náboženstvím. Budeme-li skutečně poctivě zkoumat původní proklamace zakladatelů světových náboženství a společenské okolnosti, za jakých proklamovali svou víru, pak nenajdeme nic, co by podporovalo předsudky a svár mezi náboženskými společenstvími a tudíž v důsledcích také vedlo k rozdělení lidí na této planetě.

Učení, abychom jednali o ostatními tak, jak bychom si přáli, aby oni jednali s námi - toto mravní přikázání, které v řadě variant předkládají všechna světová náboženství, vede výsledně k formulaci dvou důležitých aspektů: je zde vysloveno morální stanovisko indukující možnost mírového spolužití, které bylo šířeno všemi těmito vírami bez ohledu na místo a čas jejich první proklamace, dále pak je vyznačeno hledisko jednoty jako jejich podstatná ctinnost, ctinnost, které si lidstvo ve svém pojetí dějin opomenulo vážít.

Pokud by lidstvo jasně nahlíželo na původní charakter poslání svých pěstounů v období své nezralosti, pak by nepochybně sklidilo daleko větší prospěch z jejich následných misí, jejichž posláním bylo především podpořit v nejucelenějším slova smyslu celé civilizační úsilí. Naneštěstí se tak nestalo.

Na znovuobjevení fanatické náboženské horlivosti v mnoha zemích nelze pohlížet jinak, než na mrtvolné křeče. Násilí a rozvrat, které představují podstatu těchto hnutí, pouze potvrzují naprostý bankrot a zneužití původně pozitivního duchovního úsilí. Ve skutečnosti je to jedno z nejdivnějších a nejsmutnějších znamení současného náboženského fanatismu, které pokaždé nejen podkopává duchovní hodnoty vedoucí k

jednotě lidstva, ale i jedinečná etická vítězství, která náboženství vydobyla a kterým údajně slouží.

Byť bylo náboženství mocnou silou v dějinách lidstva, a byť současné projevy militantního náboženského fanatismu působí velmi dramaticky, náboženství a náboženské instituce jsou v posledních desetiletích stále větším počtem lidí nazírány jako neodpovídající hlavním zájmům a problémům současného moderního světa. A tak řada lidí dala přednost hédonistické honbě za materiálním uspokojením, anebo se účastnila nejrůznějších člověkem vynalezených ideologických hnutí, jejichž cílem bylo vyvést sténající společnost ze zajetí zla. Mnohé z těchto ideologií, namísto aby vyšly vstříc koncepci jednoty lidstva a usilovaly o vzrůst porozumění mezi národy, vyústily v to, že si ze státu udělali boha, v zápas o podrobení lidstva jednomu národu, rase nebo společenské třídě, ve snahu o potlačení diskuse a výměny myšlenek, v bezohledné ponechání hladovějících milionů na pospas machinacím světových trhů, které zcela zřetelně zhoršují hospodářskou tíseň většiny lidstva. To vše umožňuje na druhé straně pohádkové bohatství malé menšiny, o kterém se našim předkům ani nesnilo.

Řada světaznalých mužů našeho věku se pokusila vytvořit a nabídnout náhradní ideologie. Jak tragická přehlídka. Z masové deziluze řady národů, které byly vychovávány k službě na jejich oltářích, lze vyčíst nezvratný ortel o historickém krachu těchto ideologií. Nezbývá než sklidit hořké ovoce těchto doktrín po desetiletích stupňující se bezuzdné vlády, jejíž otěže třímali ti kdož jim vděčí za svůj společenský vzestup, a to v podobě sociálních a ekonomických nemocí, které nakazily na sklonku dvacátého století každou část našeho světa. Příčinou těchto okolností je rozsáhlý úpadek ducha, který se odráží ve všeobecné netečnosti, kterou trpí masy lidí všech národů a ve ztrátě naděje zklamaných a bázní naplněných srdcí miliónů.

Nadešel čas, kdy ti, kdož kážou dogmata materialismu, ať už na východě či západě, ať hájí kapitalismus či socialismus, budou muset předložit účty a připustit přezkoumání své morální oprávněnosti k vedení společnosti, ke které se pokládají za povolání. Kde je onen „nový svět“ slibovaný těmito ideologiemi? Kde je mezinárodní mír, jehož ideálům se proklamativně podřizují? Kde že se otevřely nové kulturní horizonty coby výsledek povznášející činnosti, některé z ras, národů nebo určité sociální skupiny či třídy. Proč drtivá většina lidstva upadá do stále větší chudoby a strádá hladem, zatímco ti, kdož rozhodují o jeho osudu žijí v přepychu o němž se nesnilo faraonům, římským císařům, anebo dokonce ani imperialistickým silám 19. století?

Zcela nepochybně, je to glorifikace úsilí o dosažení materiálních cílů, která je skutečnou podstatou všech těchto ideologií a takto představuje nepravé kořeny z nichž je živena falešná představa o nenapravitelném sobectví a agresivitě člověka. V tomto bodě musí být ještě mnohé vyjasněno, má-li být položen základ pro vybudování nového světa, který by vyhovoval našim potomkům.

Materialistické ideály, nazírány ve světle zkušeností, neuspokojily potřeby lidstva a bylo by tudíž čestné si přiznat, že je potřeba začít s novým úsilím o řešení tísnivých problémů této planety. Netolerantní podmínky, které prostupují všechny společenské systémy, prozrazují společné selhání, což je okolnost podněcující spíše k upevnění pozice než k všestrannému uvolnění. Je nepochybné, že narůstá požadavek společného řešení tohoto ideologického neduhu. Je to především záležitost postoje. Bude lidstvo pokračovat ve své zvrácenosti, řídíce se překonanými koncepcemi a předpoklady? Anebo jeho vůdci, bez ohledu na tu kterou ideologii učiní vstřícný krok naplněný odhodláním společně hledat vzájemně přijatelná řešení konzultací?

Těm, kterým skutečně záleží na osudu lidstva, by měli mít na zřeteli následující radu: „Jestliže dlouho hýčkané ideály a časem pozeňané a přestárlé instituce, jisté společenské postuláty anebo náboženská dogmata nevyhovují a neslouží nadále ku prospěchu

veškerého lidstva a požadavkům jeho přirozeného a plynulého vývoje, nechť zmizí v propadlišti dějin jako překonané a zapomenuté! Proč by měly všechny tyto instituce být věčné ve světě lidí, v němž se vše neustále mění, zaniká a vzniká? Právní normy, politické a ekonomické teorie mají smysl tehdy, pokud zaručují naplnění zájmů lidstva jako celku a nikoliv proto, aby se stalo lidstvo obětí beránkem ve jménu zachování těchto zákonů nebo doktrín.“

II.

Likvidace atomových zbraní, zákaz užití jedovatých plynů a odsouzení bakteriologické války neodstraní automaticky kořeny z nichž válka vzniká. Jakkoli důležité jsou tyto praktické kroky jako zjevné články mírotvorného procesu, jsou nicméně samy o sobě příliš povrchní, než aby měli trvalý vliv. Lidé jsou dostatečně vynalézaví na to, aby vymysleli jiné a nové formy válečných operací a prostředků, jako je např. zneužití trhu potravin, základních surovin, financí, průmyslového potenciálu, ideologické propagandy a terorismu a to vše v zájmu nekonečného zápasu o nadvládu a moc. Současná složitá a spleťtá situace v záležitostech lidstva nemůže být řešena v dílčích konfliktech mezi jednotlivými národy. Jediné úspěšné řešení je možné pouze v rámci přijetí globálního pohledu a přístupu.

Je nepochybné, že jednotliví národní vůdci vědí o globálním charakteru problémů současného světa, neboť, denní praxe před ně staví stále se vršící horu této problematiky. Navíc bylo vypracováno dostatek studií zabývajících se analýzou a navrhuje řešení přiměřená řešení mnoha informovanými skupinami, které se touto problematikou zabývají nebo agenturami OSN, jež vylučují ignoranci v měnících se požadavcích na uspořádání světa, jimž je třeba vyjít vstříc. V každém případě je zde nedostatek a paralýza dobré vůle. Je nezbytně nutné se tímto bodem důsledně a pečlivě zabývat. Tato paralýza je zakořeněna - jak jsme již konstatovali - v hluboce zasetém přesvědčení o lidské nesnášenlivosti a agresivitě a v nechuti uvážit byt' i jen možnost podřídit národní zájmy zájmům lidstva. Tato nechuť se promítá i v nevěli postavit se tváří v tvář dalekosáhlým změnám, které by vedly k založení celosvětového společenského řádu. Jedna z příčin je rovněž neschopnost a nevědo-most utlačovaných širokých lidových vrstev formulovat precizně svoji touhu po novém upořádání, v němž by mohly žít v míru, harmonii a prospěchu s celým lidstvem.

Pozvolné kroky ke světovému řádu, zvláště pak po druhé světové válce dávají novou naději. Je to zvláště vzrůstající tendence k dobrým mezinárodním vztahům alespoň uvnitř zájmových nadnárodních společenství, které spolupracují na projektech společného zájmu, což by eventuelně mohlo přerůst v cestu, kterou by lze překonat současný stav paralýzy. Sdružení zemí jihovýchodní Asie, Karibské společenství a Společný trh, Středoamerický Společný trh, Rada vzájemné hospodářské pomoci, Evropské společenství, Liga arabských států, Organizace africké jednoty, Organizace amerických států a konečně Forum jižního Pacifiku představují první kroky na cestě ke světovému řádu.

Vzrůstající pozornost, zaměřena na hluboce zakořeněné problémy planety je rovněž nadějným znakem. Nehledě na zjevné nedostatky OSN, je to přinejmenším přes čtyřicet důležitých deklarací a dohod, přijatých touto organizací, které přinesly prostým lidem pocit nové cesty v životě, i když nebyly u řady vlád přijaty s velkým nadšením. Jsou to Všeobecná deklarace lidských práv a úmluva o prevenci a trestání genocidy a všeobecně přijatá měřítko zaměřená na vyloučení všech forem diskriminace založené na předsudcích rasových a náboženských, stejně tak jako na falešné představě nerovnoprávnosti mužů a žen. Dále pak práva na ochranu dětí) právo na ochranu před mučením, potření hladu a

podvýživy a využití vědy a technologického pokroku v zájmu míru a prospěchu lidstva. Všechna tato kritéria, pokud se budou dostatečně kurážně šířit a podporovat, přiblíží den, kdy nadále nebude možné užívat jakýkoli druh války, jako dominující prostředek v mezinárodních vztazích. Vzhledem k důležitosti těchto deklamací, neboť mají přímý vliv na možnost ustavení světového míru, považujeme za nezbytné připojit ještě následující komentář.

Rasismus, jeden z nejzlobnějších a nejhouževnatějších předsudků, je hlavní bariérou na cestě k míru. Jeho praktiky představují natolik zjevné násilí proti lidskosti, že ho nelze tolerovat v žádných souvislostech. Rasismus zpožďuje rozvinutí neomezených schopností jeho obětí, korumpuje své stoupence a brzdí lidské úsilí o pokrok. Uznání jednoty lidstva, založené na přiměřených právech všech skupin, musí být celosvětově dodržováno, má-li být tento problém vyřešen.

Dalším velkým zdrojem akutního utrpení, který je příčinou nerovnováhy světa a udržuje trvale nebezpečí válečného konfliktu je nerovné partnerství bohatých a chudých. Jen málo společností se účinně vypořádalo s tímto problémem. Řešení volá po kombinované aplikaci přístupů duchovních, morálních a praktických. Je potřeba se tímto problémem zabývat v jiném světle, zbavit se politicko-ekonomických polemik a naopak, za účasti odborníků širokého spektra oborů zainteresovat lidi bezprostředně vázané na rozhodnutí, která musí být bezodkladně učiněna. Řešení tohoto problému není pouze svázáno s nezbytností odstranit extrémní bohatství a chudobu, ale také s duchovními pravdami, kterým je nutno porozumět, aby bylo možno dojít k novému světovému názoru. Podporování takového postoje je samo o sobě hlavní částí řešení.

Bezuzdný nacionalismus, na rozdíl od zdravého a legitimního patriotismu, musí ustoupit dalekosáhlejší loajalitě ve prospěch lásky k lidstvu jako celku. Bahá'í 'lláh v tomto smyslu prohlásil: „Tato planeta je jediným domovem a jejími obyvateli je lidstvo.“ Koncepce světoobčanství je přímým důsledkem zmenšení světa díky vědeckému pokroku v jediné sousedství, které ovšem zároveň činí národy bezesporu na sobě vzájemně závislými. Láska k lidem celého světa nevyklučuje lásku k mateřské zemi. Prospěch části světa je nejúčinněji zaručen prospěchem světa jako celku. Současná mezinárodní aktivita, v nejrůznějších oblastech vyžadující vzájemný ohled a smysl pro solidaritu, by měla velmi podstatně vzrůstat.

Náboženské sváry byly v celé historii lidstva příčinou nespočetných válek a konfliktů, byly brzdou skutečného vývoje, a věřící všech vyznání i nevěřící se od nich stále více odvracejí. Stoupenci všech náboženství musí projevit dobrou vůli postavit se tváří v tvář otázkám, které vedou k takovým konfliktům a nalézt jasné a přímé odpovědi. Jak tyto různé řešit v teorii i praxi? Vedoucí zástupci náboženství světa stojí před výzvou k hlubokému zamyšlení, se srdcem naplněným duchem soucitu a touhy po pravdě, s vědomím tísnivé situace lidstva si musí sami sobě položit otázku, proč oni sami nemohou, v pokoře před Všemocným Stvořitelem, potlačit své teologické diference ve prospěch vzájemné tolerance a snášenlivosti. Tato velkorysá vzájemná snášenlivost by jim umožnila společně pracovat pro porozumění mezi lidmi a mír.

Emancipace žen, dosažení plné rovnoprávnosti mezi mužem a ženou, je jeden z nejdůležitějších, byť méně rozpoznávaných předpokladů míru. Odmítání takové rovnosti je příčinou nespravedlnosti vůči polovině světové populace a vyvolává v mužích škodlivé postoje a zvyky, které se přenášejí z rodiny na pracoviště, do politického života a posléze do mezinárodních vztahů. Nejsou žádné morální, praktické nebo biologické příčiny, na nichž by takový odsudek mohl být založen. Pouze tehdy, až se ženy stanou vítanými rovnoprávnými partnery ve všech oblastech lidského usilování, bude vytvořeno psychologické klima, v němž může vzniknout mezinárodní mír.

Vzdělání a šíření vzdělanosti, jemuž slouží celá armáda zasvěcených lidí různých národů a vyznání, zasluhuje nejvyšší podporu, kterou jsou vlády světa schopny dát. Nevědomost je nepochybně příčinou náchylnosti nevzdělaných mas k uzavření se v síti předsudků a k jejich neustálému opakování po generace. Žádný národ nemůže dosáhnout úspěchu bez poskytnutí vzdělání všem jeho občanům. Nedostatek prostředků a potřebných zdrojů omezuje u mnoha národů naplnění této potřeby a nutí je postupovat přednostně podle priorit) z hlediska důležitosti. Rozhodnutí schopné organizace, zabývající se tímto problémem, by měly dávat přednost vzdělanosti žen a dívek, neboť skrze vzdělanou matku se vzdělanost šíří generačně nejefektivněji a nejrychleji v kterékoli společnosti. V zájmu požadavků současné doby by se měla uvážít koncepce standartní výchovy dětí na celém světě, zahrnující myšlenku světoobčanství a světa jako vlasti všech lidí.

Základní nedostatek komunikace mezi národy na celém světě vážně zmenšuje naděje na úspěch v dosažení světového míru. Přijetí jednoho světového jazyka, jako prostředku řešícího tento problém, je návrh, který by bylo třeba zvážit s maximální pozorností.

Dva body jsou velmi důležité u všech těchto výzev. Jednak, skoncování s válkami, to není pouze a jednoduše záležitost podpisování smluv a protokolů. Je to především komplexní úkol vyžadující nový pohled na vzájemnou vazbu mezi problémy, které nejsou tradičně spojovány s úsilím o mír. Pokud zůstaneme u politických řešení samotných, pak myšlenka kolektivní bezpečnosti zůstává chimérou. Za druhé, primární výzva založená na souvislostech vedoucích k světovému míru musí být povýšena na úroveň principu, který je zřetelně odlišný od pouhého pragmatismu. Neboť mír v podstatě vzniká jako niterný stav podporovaný duchovním nebo morálním postojem, a hlavní je evokovat tento přístup, z něhož lze možnosti trvalých řešení nalézt.

Existují duchovní principy, anebo co jiní nazývají lidské hodnoty, ze kterých je možno odvodit řešení každého společenského problému. Drobné iniciativy a společenství s dobrými úmysly mohou z obecného hlediska vymyslet řešení pro své vnitřní problémy, ale dobrý záměr a praktické znalosti obvykle nepostačují. Základem a podstatnou předností duchovního principu není pouze perspektiva, která rezonuje s vlastní podstatou člověka, ale zároveň indukce-vnuknutí dynamického, aspirativního a vůleplného postoje, jenž způsobí objev praktického problému a nalezení cest k jeho řešení. Vůdcové vlád a všechny autority zainteresované na řízení současného světa by učinili sami sobě dobrou službu tím, že by nejprve hledali způsob identifikace principů a teprve poté, řízení těmito principy by vykročili k řešení problémů.

III.

Prvotní otázkou je, jak tento svět, který je v hluboké konfliktní krizi, je možno změnit na svět naplněný harmonií a spoluprací.

Světový řád může být založen pouze na neotřesitelném vědomí jednoty lidstva - duchovní pravdy, potvrzené všemi vědními obory, které se zabývají člověkem. Antropologie, fyziologie, psychologie, rozeznávají pouze jeden jediný typ člověka, byť nekonečně diferencovaný v druhotných životních aspektech. Rozpoznání této pravdy vyžaduje odmítnutí předsudků - a to všeho druhu - rasových, třídních, barvy pleti, národnostních, pohlavních, dosaženého stupně materiální civilizace, náboženských, zkrátka všech předsudků, které naplňují člověka pocitem nadřazenosti vůči ostatním.

Přijetí myšlenky o jednotě lidstva je základním předpokladem pro reorganizaci a správu naší planety, jako jediné země, domova lidstva. Všeobecné přijetí této myšlenky - tohoto duchovního principu - je základem každého úspěšného úsilí o založení světového

míru. Tento princip by tak měl být všeobecně prohlášen, vyučován na školách a trvale vštěpován v každém národě jako příprava pro organický přechod společenské struktury.

Z hlediska Bahá'í, uznání jednoty lidstva „volá po přestavbě a odzbrojení celého civilizovaného světa - světa organicky spojeného ve všech základních životních aspektech, ve své politické mašinerii, v duchovních aspiracích, ve svém obchodu a peněžnictví, v písmu a jazyce, a přesto nekonečně proměnném v každém jednotlivém národě a v každé jednotce této globální federace“.

Když Shoghi Effendi, Strážce Bahá'í víry, rozpracoval v roce 1931 důsledky tohoto základního principu, napsal následující komentář: „Dalece vzdáleni od úmyslu zvrátit základy existující společnosti, je nezbytné hledat, jak tuto základnu rozšířit tak, aby její přetvořené instituce souzněly s potřebami stále se měnícího světa. Nejde o vyvolání konfliktu a o podminování legitimní věrnosti a loajality. Účelem není uhasit plamínek zdravého a inteligentního patriotismu v lidských srdcích ani odstranit strukturu národních autonomií, tak podstatných k zamezení zla, které s sebou obvyklá klasická centralizace přináší. Nejedná se ani o ignorování a už vůbec ne o útlak rozdílnosti dané etnickým původem, klimatem, historií, jazykem a tradicí, myšlením a obyčejí, které odlišují různé národy světa. Je zde potřeba pochopit daleko širší loajalitu, daleko větší aspirace, než jakými kdy lidstvo bylo prodechnuto. Vyžaduje to podmínit národnostní pohnutky a zájmy řídicí výzvě po sjednoceném světě. Je nutno zavrhnout představu totalitní centralizace koncentrované v jedné ruce, a stejně tak zamítnout pokusy o uniformitu. Heslem zde budiž jednota v rozdílnosti...“

Dosažení takového cíle vyžaduje několikastupňovou revizi v mezinárodně politických stanoviscích, která se v současné době zmítají v anarchii ne zcela přesně a jasně definovaných, mezinárodně přijatých, uplatňovaných práv a principů v mezinárodních vztazích. Společnost národů, Organizace spojených národů a řada organizací a dohod, které z nich vzešly mají nesporně zásluhu na ztlumení negativních důsledků mezinárodních konfliktů, ale nicméně nebyly schopny zabránit válce. A byla to celá řada válek od skončení II. světové války a řada z nich dosud zuří.

Převládající aspekty tohoto problému byly zřejmé již v 19. století, kdy Bahá'u'lláh poprvé vyjádřil své návrhy na nastolení světového míru. Princip kolektivní bezpečnosti předložil ve svých prohlášeních adresovaným tehdejšími vládci světa. Shoghi Effendi komentoval jeho stanovisko: „Co ještě by mohla tato uvážlivá slova znamenat, pokud by nepoukazovala na nevyhnutelnost omezení nespoutané národnostní suverenity jako nezbytného předpokladu ke zformování budoucího společenství všech národů světa? Jakákoliv budoucí podoba světového nadnárodního státu musí vytvořit požadavky, z nichž vyjde zaujetí zúčastněných národů na dobrovolném zřeknutí se válek, na odstoupení určitých daňových práv, na zřeknutí se práva zbrojení s výjimkou zachování minimálního zbrojního potenciálu, nezbytného k udržení vnitřního pořádku ve vlastních oblastech.“

Takový stát bude zahrnovat Mezinárodní výkonný sbor schopný vnutit svoji svrchovanou a nedotknutelnou autoritu každému svéhlavému členu Společenství; dále pak Světový parlament, jehož členové budou voleni národy jednotlivých zemí a tato volba bude zaručena jednotlivými federálními vládami; a posléze Nejvyšší soud, jehož rozsudky budou závazné i v těch případech, kdy zúčastněné strany nebudou dobrovolně souhlasit se soudním projednáváním svého sporu.“

„Bude to světová společnost, která zruší trvale všechny ekonomické bariéry a definitivně uzná závislost práce a kapitálu. Společenství, v němž bude provždy umlčena náboženská nesnášenlivost a fanatismus, v němž nebude nadále planout oheň rasové nenávisti. Společenství, v němž bude platit jednotný kodex mezinárodního práva - výsledek uvážlivých soudů představitelů světové federace - jež bude umožňovat a

naplňovat jako sankci okamžitou a donucovací intervenci spojených federálních jednotek. A konečně společenství, v němž svéhlavý a militantní nacionalismus bude přetvořen v trvalé vědomí světoobčanství - takto se tedy jeví v hrubých obrysech Světový řád navrhovaný Bahá'u'lláhem – jako Řád, na který se bude pohlížet jako na nejvzácnější ovoce zvolna zrajícího věku.“

Naplnění těchto dalekosáhlých cílů bylo v předzvěsti Bahá'u'lláhově takto vyznačené: „Musí přijít doba, v níž bude rozpoznána nevyhnutelná nutnost konání se rozsáhlého shromáždění - týkající se všech obyvatel země. Vládcí a králové světa se ho musí bezpodmínečně zúčastnit, společně postupovat a nalézt uvážlivé cesty, skrze něž budou položeny základy celosvětového Velkého míru pro lidstvo.“

Odvaha, odhodlání, čisté motivy, nesobeckost a láska národa k národu - všechny duchovní a morální kvality nezbytné k účinnosti tohoto ohromného vykročení ke světovému míru jsou zaměřeny do jediného východiska - k vůli konat. A je v zájmu dosažení této vůle věnovat hlubokou pozornost realitě člověka, přesně řečeno, jeho myšlení. Porozumět podstatě této potentní reality znamená také uvítat společenskou nezbytnost aktualizace této jedinečné hodnoty skrze upřímnou, srdečnou, vášní zbavenou konzultaci a poté konat s ohledem na výsledky tohoto procesu. Bahá'u'lláh sám kladl důraz na nezbytnost takových konzultací pro zavedení řádu ve věcech lidských. Řekl: „Konzultace rozšiřuje vědomí a přetváří domněnky v jistotu. Je to třpytivé světlo, které ozařuje temnoty světa, je cestou a vedením. Ve všem lze dosáhnout určitý stupeň zralosti a dokonalosti. Nadání k porozumění se projevuje skrze konzultaci.“ Úsilí o dosažení světového míru pomocí konzultace, jak navrhl, vytváří natolik zdravé ovzduší mezi lidmi na této zemi, že žádné síly nemohou odolat konečnému, triumfálnímu vítězství.

Soustřeďující se na proces vedoucí k dosažení toho světového shromáždění, 'Abdu'l-Bahá, syn Bahá'u'lláhův, autorizovaný interpret jeho učení, nabízí tato hlediska:... „Musí učinit Věc míru předmětem všeobecné konzultace a snažit se všemi dostupnými prostředky o založení Svazu národů celého světa. Musí uzavřít závazné smlouvy a úmluvu, jejíž ustanovení budou dostatečně důrazná, nenásilná a definitivní. Musí to vyhlásit do celého světa a obdržet schválení od celého lidstva. Tento vysoký a vznešený podnik - skutečný zdroj míru a spokojeného života na zemi - musí být shledán posvátným všemi obyvateli planety. Všechny lidské síly musí být mobilizovány k zajištění stability a trvání této Největší úmluvy.

V této všeobsáhlé Smlouvě by měly být hranice a vymezení každého jednotlivého národa jasně stanoveny, definitivně položeny principy vyznačující vztahy mezi vládami, a zajištěny všechny mezinárodní smlouvy a záruky. Rovněž budou striktně stanoveny hranice vyzbrojení pro každý stát, protože kdyby bylo povoleno zvýšené válečné úsilí a vyšší počet ozbrojených sil v jedné zemi, vzbudilo by to podezření ostatních. Základní princip, podmiňující tuto slavnou Smlouvu by měl stanovit, že pokud některá z vlád poruší kterýkoliv článek anebo ustanovení, všechny ostatní vlády světa povstanou, aby tuto vládu přivedli k tomu, zcela se podrobit ustanovením Smlouvy, nikoliv, lidstvo jako celek by se mělo rozhodnout, všemi prostředky, které má k dispozici, svrhnout takovou vládu. Pokud tento největší z léků bude aplikován na nemocné tělo světa, pak se tato planeta navždy vyléčí a stane se na věky jistou a bezpečnou.“

Takovéto mocné shromáždění mělo být svoláno již dávno.

Z hloubi srdce apelujeme teď na vůdce všech národů, nechť uchopí tento nabízející se okamžik a učiní nezvratitelné kroky ke svolání takového světového shromáždění. Všechny síly vyvěrající z historie lidstva představují výzvu k tomuto činu, který označí pro všechny časy okamžik svítání jako počátek dlouho očekávané zralosti lidstva.

Nechce snad Organizace spojených národů, s plnou podporou všech svých členů vystoupit ke vznešeným účelům této vrcholné události?

Nechť všichni muži i ženy, mládež i děti na celém světě rozpoznají nekonečnou hodnotu tohoto činu a pozvednou své hlasy jako projev své vůle a souhlasu. Nechť je to tato generace, která stane na prahu dospělosti ve vývoji společenského života na této planetě.

IV.

Zdroj optimismu, který cítíme, je více než víze zastavení válek a tvorba institucí mezinárodní spolupráce. Trvalý mír mezi národy je základní stav, nikoli však, Bahá'u'lláh podotýká, konečný cíl ve společenském vývoji lidstva. Za počáteční hrozbou atomového zničení světa, za politicky dohodnutým a s nechutí uzavřeným mírem mezi rivalizujícími a podezírajícími národy, za pragmatickými dohodami o bezpečnosti a koexistenci, za dokonce mnohými pokusy o vzájemnou spolupráci, které všechny tyto kroky činí možnými, leží vrcholný cíl: sjednocení všech lidí na celém světě do jedné univerzální rodiny.

Rozkol ve světě je nebezpečí, které lid a národy nemohou dále snášet. Důsledky tohoto stavu jsou příliš hrozné, než aby se o nich mohlo rozjímát a příliš zřetelné, než aby vyžadovaly zvláštní výklad. „Obecné blaho“ - napsal Bahá'u'lláh před více než sto lety, „mír a bezpečnost lidstva jsou nedosažitelné, pokud nebude pevně založena jeho jednota.“ Postřeh, že „lidstvo sténá a umírá, aby bylo vedeno k jednotě a ukončení po věky trvající mučednické cesty“ Shoghi Effendi dále komentuje: „Sjednocení celého lidstva se stává znamením současné doby a zároveň cílem, k němuž se svět ze své současné společenské úrovně přibližuje. Jednota rodiny, kmene, městského státu a národa byly postupně dosaženy a naplněny. Světová jednota je cíl, o nějž ztrápené lidstvo nyní usiluje. Výstavba národů byla ukončena. Anarchie vlastní státní suverenity se blíží k nejvyššímu kulminačnímu bodu. Svět, dorůstající do zralosti, musí zamítnout tento fetiš, uzнат jednotu a celistvost lidských vztahů a ustanovit jednou provždy takový mechanismus, který nejlépe zosobňuje tento základní princip společenského života.“

Všechny v současné době působící síly, vedoucí ke změnám potvrzují toto hledisko. Důkazy lze rozpoznat v mnoha příkladech, které již byly citovány jako znaky mezinárodního vývoje a pohybu směrem ke světovému míru. Armáda mužů a žen, jejichž původ tkví v nejrůznějších kulturních oblastech, rasách a národech světa, slouží v nejrozmanitějších agenturách Spojených národů, představují globální „civilní nasazení“, jehož působivé výsledky představují stupeň kooperace, jež byla uskutečněna i za velmi nevlídných podmínek. Nezbytnost směřování k jednotě proráží nad chladem sváru jako duchovní jaro v podobě nespočetných mezinárodních kongresů, které svádějí dohromady lidi z širokého spektra disciplin. Jsou tu podníceny výzvy k mezinárodním projektům za účasti mládeže a dětí. Bezpochybně je skutečným zdrojem pozoruhodný pohyb směrem k ekumenismu, kdy členové historicky antagonistických náboženství a sekt jsou neodolatelně přitahováni jeden k druhému.

Směřování k světové jednotě, stejně tak jako neustálý zápas proti opačné tendenci - vyzbrojování a sebevyvyšování, jsou pronikavými jevy života na této planetě v pomalu končícím dvacátém století.

Zkušenost Bahá'í společenství lze nazírat jako příklad tendence k rostoucí jednotě. Jedná se o společenství čítající mezi 3 a 4 miliony členů (1990 5 milionů členů), kteří mají své kořeny v mnoha národech, kulturách, třídách a vyznáních, a kteří jsou činní v širokém spektru aktivit, naplňující duchovní, sociální a ekonomické potřeby lidí mnoha zemí.

Jde o samostatný společenský organismus, představující v rozmanitosti svých členů rozdílnost lidské rodiny, která nicméně řídí a spravuje své záležitosti na základě všeobecně uznaných konzultativních principů a váží si ve stejné míře všech velkých projevů božího vedení v lidské historii. Existence Bahá'í společenství je další přesvědčivý důkaz praxí prověřené vize jejího zakladatele, vize jednotného světa, potvrzující, že lidstvo může žít jako globální společenství, bez ohledu na to, jaké výzvy a změny nadcházející léta na cestě k dosažení zralosti přinesou. Pokud Bahá'í zkušenosti mohou posloužit v kterémkoli ohledu jako model pro posílení naděje k dosažení jednoty lidstva, budeme šťastni, že je můžeme nabídnout ke studiu.

Uvažující o nadřazené důležitosti úkolu, který je výzvou celému světu, skláníme své hlavy v pokoře před majestátem Tvůrce, který ve své nekonečné lásce stvořil lidstvo ze stejného rodu; jako drahokam na koruně stvoření; obdařil člověka intelektem a moudrostí, vznešeností a nesmrtelností; rovněž nadal člověka „jedinečnou schopností a smyslem rozpoznat Boha a milovat Ho, schopnost, na niž by mělo být nahlíženo jako na vývojový impuls a na prvotní účel ležící ve smyslu celého stvoření“.

Jsme pevně přesvědčeni, že lidstvo bylo stvořeno „aby neslo a přenášelo z generace na generaci stále se vyvíjející civilizaci“, a že „konat jako divoké zvíře je nedůstojné člověka“, že mezi lidskými ctnostmi vynikají především důvěryhodnost, zdrženlivost, laskavost, soucit a vzájemná láska. Prohlašujeme zde naši víru, že „Schopnosti vlastní člověku, naplnění jeho osudu na zemi, vrozená výsostnost jeho reality, musí být projeveny v tomto příslibném Dni, kdy se zjevil Bůh“. Toto jsou naše motivace pro naši neotřesitelnou víru, že jednota a mír jsou příštím cílem, o který lidstvo usiluje.

Z tohoto manifestu zní hlasy Bahá'í plné očekávání, přesto, že oni sami trpí perzekucí v zemi, která byla kolébkou Bahá'í víry. Svým vlastním příkladem neochvějně naděje tak přinášejí svědectví víry, že bezodkladná realizace tohoto starého snu o míru musí nastat teď, skrze přetvářející účinky zjevení Bahá'u'lláhova a podpořena tak silou božské autority. Takto vám nepředkládáme pouze vizi slovy, prokazujeme sílu činu vírou a obětí, předáváme toužebnou prosbu našich spoluvěřících z celého světa o mír a jednotu. Jsme se všemi, kteří se stali obětmi agrese, kdo volají po ukončení konfliktů a utrpení, jsme spojenci těch, kteří tihnou k přesvědčení, že mír a světový řád byly vznešenými důvody, proč bylo lidstvo povoláno na tento svět všemilujícím Stvořitelem.

V opravdovosti naší touhy, v hloubce naší naděje a našeho zapáleného přesvědčení se s vámi chceme podělit o prorocký slib Bahá'u'lláhův:

„Ony neplodné sváry, ony zničující války pominou a nastane ‚Největší mír‘.“

Světový dům spravedlnosti

Překlad podle vydání z roku 1990, vydaného Národní duchovní radou Bahá'í Rakouska. Od roku 1991 ve vlastnictví a distribuci Bahá'í nakladatelství, s.r.o.